MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

M A T E R I Á L

DO PORADY VEDENIA MINISTERSTVA HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Č.

Názov materiálu	Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018
Dôvod predloženia materiálu	§ 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Materiál vypracoval	Ing. Miroslav Mariaš, HŠR 4120 Ing. Peter Drotár, HŠR 4120 Ing. Peter Štibraný, SIEA
Materiál predkladá	Ing. Ján Petrovič, PhD., GRS sekcie energetiky
Materiál odsúhlasil	Doc. Ing. Vojtech Ferencz, PhD., štátny tajomník
Materiál obsahuje	1. Návrh záverov z porady vedenia 2. Predkladacia správa 3. Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018 4. Vyhodnotenie vnútroministerského pripomienkového konania
Na rokovanie sa odporúča prizvať	
Na materiál sa vzťahuje obmedzenie prístupu k informáciám	Nie

Návrh záverov

z Porady vedenia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky
zo dňa 2019

Porada vedenia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky

A. schvaľuje

A.1 Ročnú správu o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018;

Minister

B. ukladá

generálnemu riaditeľovi sekcie energetiky

B.1 dopracovať materiál podľa záverov z Porady vedenia MH SR

T: do 3 pracovných dní od schválenia v PV MH SR

B.2 zaslať materiál Európskej komisii

T: do 30. 04. 2019

Predkladacia správa

Materiál „Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018“ (ďalej len „ročná správa“) predkladá na rokovanie Porady vedenia MH SR sekcia energetiky na základe § 4 ods. 1, písm. d) zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Cieľom predloženého materiálu je vyhodnotiť spotrebu energie v Slovenskej republike v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva a vyhodnotiť plnenie cieľov energetickej efektívnosti stanovených SR.

Správa obsahuje základné štatistické údaje o spotrebe energie v SR a vybrané štatistické ukazovatele za rok 2017, popis vývoja spotreby energie v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva SR v roku 2017 a aktualizované informácie o najdôležitejších legislatívnych a nelegislatívnych opatreniach energetickej efektívnosti realizovaných v roku 2018.

Správa taktiež obsahuje vyhodnotenie plnenia národného indikatívneho cieľa energetickej efektívnosti pre rok 2020, vyhodnotenie plnenia cieľa úspor energie u konečného spotrebiteľa a vyhodnotenie plnenia cieľa úspor energie vo verejných budovách.

Spotreba energie v Slovenskej republike oproti predchádzajúcemu roku vzrástla o 5,68 %. Národné ciele energetickej efektívnosti plní SR iba v primárnej energetickej spotrebe na 101,45 %. V konečnej energetickej spotrebe SR cieľ neplní a spotreba energie je vyššia o 8,75 %.

Povinný cieľ energetickej efektívnosti u konečného spotrebiteľa, sledovaný za roky 2014 až 2020 je predbežne plnený na 110,10 %, pričom nová hodnota ročného cieľa, ktorý je potrebné dosiahnuť v rokoch 2019 a 2020 je znížená na 149,88 GWh. Z tohto dôvodu je taktiež možné konštatovať, že do roku 2020 nie je potrebné zavádzať povinné schémy energetickej efektívnosti a je vysoký predpoklad splnenia povinného cieľa energetickej efektívnosti u konečného spotrebiteľa v roku 2020.

SR taktiež priebežne plní cieľ úspor energie podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti pre verejné budovy stanovený v súlade s notifikačnou správou. V roku 2017 bol tento cieľ splnený na 117 %. Je však dôležité venovať zvýšenú pozornosť obnove budov vo vlastníctve subjektov štátnej správy.

Materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, nemá sociálne vplyvy, vplyv na životné prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky vypracúva ročnú správu energetickej efektívnosti za predchádzajúci kalendárny rok na základe § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 321/2014 Z. z.“). Cieľom ročnej správy je každoročné hodnotenie plnenia cieľov energetickej efektívnosti stanovených Slovenskou republikou.

Správa obsahuje základné informácie o energetickej efektívnosti a o spotrebe jednotlivých sektorov národného hospodárstva Slovenskej republiky a priebežné informácie o výške a spôsobe plnenia cieľov energetickej efektívnosti, a to najmä:

- základné štatistické údaje o spotrebe energie v SR a vybrané štatistické ukazovatele za rok 2017,
- popis vývoja spotreby energie v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva v roku 2017,
- aktualizované informácie o najdôležitejších legislatívnych a nelegislatívnych opatreniach energetickej efektívnosti realizovaných v roku 2018,
- vyhodnotenie plnenia národného indikatívneho cieľa energetickej efektívnosti pre rok 2020 vo forme absolútnej hodnoty primárnej energetickej spotreby a absolútnej hodnoty konečnej energetickej spotreby podľa § 5 ods. 1 písm. c) zákona č. 321/2014 Z. z.,
- vyhodnotenie plnenia cieľa úspor energie u konečného spotrebiteľa podľa § 5 ods. 1 písm. b) zákona č. 321/2014 Z. z.,
- vyhodnotenie plnenia cieľa úspor energie vo verejných budovách.

Obsah ročnej správy je v súlade s prílohou XIV, časť 1 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti v platnom znení (ďalej len „smernice 2012/27/EÚ“) a štruktúrou správy požadovanou Európskou komisiou zaslanou vo februári 2019.

1. Základné štatistické údaje k energetickej efektívnosti

Základné štatistické údaje o spotrebe energie sa uvádzajú za kalendárny rok 2017. Vzhľadom na rozdiely v niektorých ukazovateľoch sú uvedené údaje aj z Eurostatu aj zo Štatistického úradu SR. Eurostat zmenil metodiku pre výpočet energetickej bilancie, preto z dôvodu kontinuity trendov spotreby energie sú údaje uvádzané, ako v starej, tak aj v novej metodike Eurostatu.

Hlavným dôvodom vzniknutých rozdielov medzi údajmi Štatistického úradu SR a Eurostatu sú rozdielne metodiky započítania údajov do jednotlivých položiek, nakoľko údajová základňa je zhodná. Ide najmä o rozdiely pri vykazovaní spotreby uhlia, spotreby energie na pohon kompresorových staníc plynovodu, ako aj o fakt, že Štatistický úrad SR prepočítava všetky palivá cez výhrevnosť, kým Eurostat prepočítava časť palív cez spalné teplo. Údajová základňa ŠÚ SR a Eurostatu je zhodná v zmysle požiadaviek Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 z 22. októbra 2008 o energetickej štatistike.

V roku 2017 bola vydaná energetická bilancia Eurostatu podľa novej metodiky. Ciele energetickej efektívnosti a teda najmä primárna energetická spotreba a konečná energetická spotreba sú však stále počítané podľa metodiky využívanej Eurostatom do roku 2016. Priebeh

spotrieb jednotlivých sektorov sú uvádzané podľa metodiky ŠÚ SR z dôvodu kontinuity zobrazenia trendov spotreby.

Tab. 1: Základné údaje o energetickej efektívnosti za rok 2017

Ukazovateľ	Eurostat Stará metodika 2017	Eurostat Nová metodika 2017	ŠÚSR 2017
Primárna energetická spotreba (ktoe)	16 149	16 149	16 147
Konečná energetická spotreba (ktoe)	11 127	9 903	9 802
Konečná energetická spotreba – priemysel (ktoe)	4 636	3 452	3 429
Konečná energetická spotreba – doprava (ktoe)	2 813	2 773	2 698
Konečná energetická spotreba – domácnosti (ktoe)	2 109	2 109	2 105
Konečná energetická spotreba – obchod a služby (ktoe)	1 427	1 427	1 427
Konečná energetická spotreba – pôdohospodárstvo (ktoe)	143	143	143
Hrubá pridaná hodnota – priemysel (NACE Rev.2 B-F) - mil. Eur v stálych cenách			26 661
Hrubá pridaná hodnota – služby (NACE Rev.2 G-U) - mil. Eur v stálych cenách			47 143
Hrubý disponibilný dôchodok (mil. Eur)	49 987		49 987
Hrubý domáci produkt (HDP) v stálych cenách (mil. Eur)	84 850		84 850
Výroba elektriny v tepelných elektrárňach (ktoe)			1 944 1)
Výroba elektriny z KVET (ktoe)			1 542 1)
Výroba tepla v tepelných elektrárňach (ktoe)			902 1)
Výroba tepla zo zariadení KVET (ktoe)			663 1)
Palivové vstupy v tepelných elektrárňach (ktoe)			6 418 2)
Osobokilometre (mil. oskm) – osobná doprava celkom bez IAD	9 110		11 068
Osobokilometre (mil. oskm) – verejná osobná doprava celkom bez IAD			10 986
Osobokilometre (mil. oskm) – neverejná osobná doprava celkom bez IAD			104
Tonokilometre (mil. tkm) – celkom	44 821		44 724
Tonokilometre (mil. tkm) – železničná preprava	8 477		8 486
Tonokilometre (mil. tkm) – cestná preprava	35 411		35 362
Tonokilometre (mil. tkm) – vodná doprava	933		679
Počet obyvateľov k 1.1.2018	5 443 120		5 443 120

Zdroj: ŠÚ SR (2019), Eurostat (2019)

1) ŠÚ SR počíta iba pre účely medzinárodných dotazníkov
2) ŠÚ SR tento údaj nepočíta. Je to odhad podľa toho, ako to počítal Eurostat v roku 2016.

2. Vývoj spotreby energie v jednotlivých sektoroch

Obr. 1: Konečná energetická spotreba v rokoch 2007 až 2017 v jednotlivých sektoroch

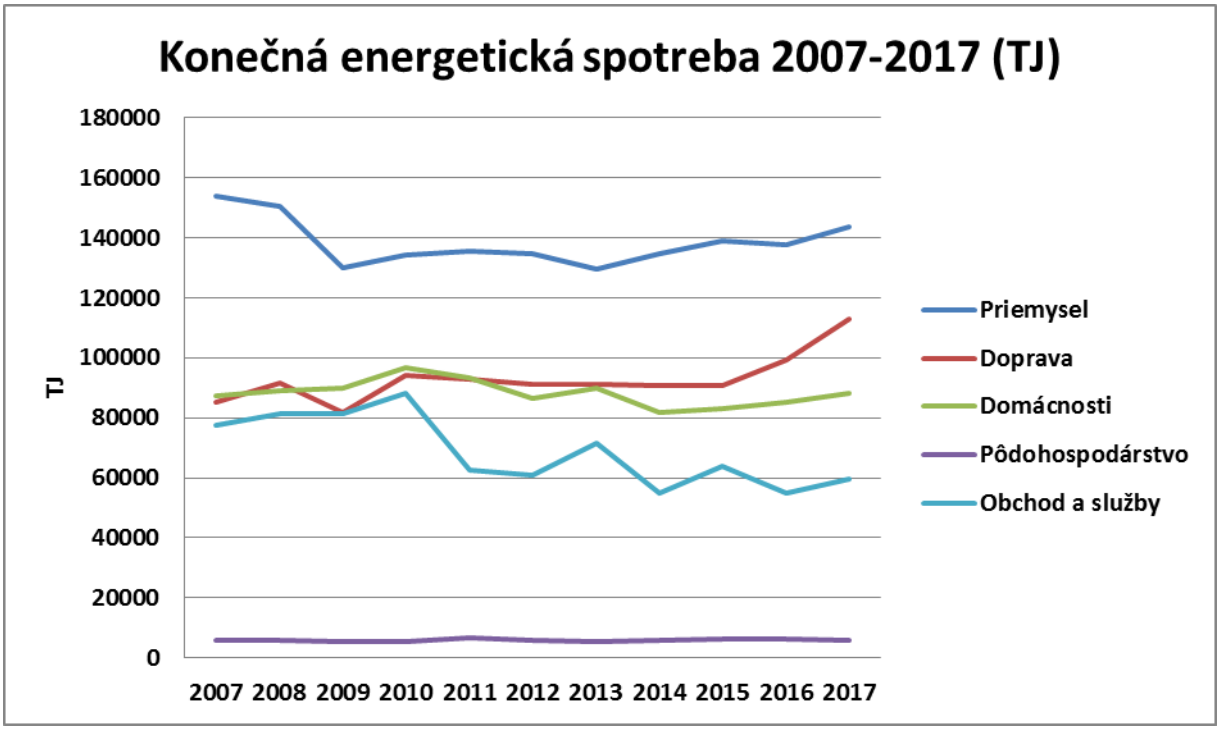

Zdroj: ŠÚSR (2019)

Vývoj spotreby energie v jednotlivých sektoroch

Priemysel

Sektor priemyslu je najväčším spotrebiteľom energie v Slovenskej republike. Spotreba energie sa v priemysle znižovala až do roku 2009. Po roku 2009 je úroveň spotreby v priemysle vyrovnaná s miernym nárastom spotreby v rokoch 2015 a 2017. Konečná energetická spotreba v priemysle bola v roku 2017 na úrovni 144 PJ, čo predstavuje 38 % z konečnej energetickej spotreby Slovenskej republiky. Spotreba energie v priemysle medziročne vzrástla o 0,8 % z dôvodu rozbehu ekonomiky a rastu produkcie.

Doprava

V roku 2017 spotreboval sektor dopravy 113 PJ energie vyjadrenej v konečnej energetickej spotrebe. V roku 2017 bol zaznamenaný najväčší medziročný nárast spotreby energie oproti predchádzajúcemu roku, a to až o 13,8%. Spotreba energie v sektore dopravy v období rokov 2007 až 2017 vzrástla až o 33%, čo predstavuje najväčší nárast spotreby v sledovanom desaťročnom období.

V rámci jednotlivých módov dopravy prispela k vysokému nárastu najmä cestná doprava. Ostatné módy dopravy majú ustálený trend spotreby energie. Medzi hlavné faktory dlhodobého nárastu spotreby energie v doprave patria: stále rastúci počet evidovaných motorových vozidiel a s tým súvisiaci aj zvyšujúci sa počet prepravených osôb individuálnou

automobilovou dopravou a nárast výkonov cestnej nákladnej dopravy presunom prepravy tovarov z energeticky menej náročných dopravných módov na cestnú dopravu. Významným faktorom sú porovnateľné finančné náklady na cestnú nákladnú dopravu aj v prípade využitia enormného množstva cestných vozidiel.

Domácnosti

Domácnosti v roku 2017 spotrebovali 88 PJ energie. Spotreba medziročne vzrástla o 3,7 %. Dôvodom zvýšenia spotreby energie je najmä nižšia priemerná vonkajšia teplota, čo spôsobilo vyššiu spotrebu energie na vykurovanie domácností.

Pôdohospodárstvo

Spotreba energie v sektore pôdohospodárstvo nevykazuje také výrazné výkyvy ako v iných sektoroch. V roku 2016 bola spotreba energie v sektore pôdohospodárstva vo výške 6 PJ a sektor zaznamenal medziročný pokles spotreby o 4,2 %.

Obchod a služby

V roku 2017 sektor obchodu a služieb spotreboval 60 PJ energie a zaznamenal nárast spotreby o 9% oproti predchádzajúcemu roku. Túto odchýlku možno vysvetliť rozdeľovaním a spájaním podnikov, zmenou ich zaradenia do odvetví a z toho vyplývajúcimi zmenami zaradenia spotreby v bilancii a tým aj spôsobu výpočtu, ktorý ŠÚ SR používa pre túto položku.

3. Informácie o legislatívnych a nelegislatívnych opatreniach v roku 2018

Popis najdôležitejších legislatívnych a nelegislatívnych opatrení realizovaných v roku 2018, ktoré významnou mierou prispeli k plneniu cieľov energetickej efektívnosti pre rok 2020.

3.1 Legislatívne opatrenia

Legislatívna činnosť v oblasti energetickej efektívnosti sa v roku 2018 zameriavala na dokončenie európskej legislatívy – troch noviel smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktoré sú uvedené v smerniciach 2018/844 a 2018/2002 a v nariadení 2018/1999, a ďalších dvoch noviel, ktoré sú stále v legislatívnom procese. Taktiež boli vydané dve novely smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov v smernici 2018/844 a v nariadení 2018/1999. Počas roka 2018 sa taktiež pripravovali viaceré právne predpisy v oblasti energetického štítkovania a ekodizajnu, ktoré budú vydané v roku 2019.

Eurostat vydal 8.5.2018 podrobnú metodiku možnosti vykonávania garantovanej energetickej služby (EPC) vo verejnom sektore tak, aby náklady spojené s obnovou verejných budov, ktoré sa verejné subjekty rozhodli obnoviť prostredníctvom garantovaných energetických služieb neboli započítavané v rámci národných účtov, t.j. neprispievali k tvorbe verejného dlhu štátu. Eurostat zároveň pripravil novú metodiku energetickej bilancie, ktorú použil prvýkrát pre údaje za rok 2017.

Na národnej úrovni bola pripravená novela zákona o energetickej efektívnosti č. 4/2019 Z. z. v nadväznosti na metodiku Eurostatu ku garantovaným energetickým službám, ktorá bola schválená v decembri 2018. Novela zákona umožňuje vykonávanie garantovanej energetickej služby vo verejnom sektore bez dopadov na verejný dlh štátu. Slovenská inovačná a energetická agentúra vykonáva na základe poverenia Ministerstva hospodárstva SR technickú asistenciu pri príprave projektov garantovaných energetických služieb vo verejnom sektore Predmetom poskytovanej technickej asistencie je pomoc subjektom verejnej správy, prioritne štátnej správy pri príprave a realizácii projektov zvyšovania energetickej efektívnosti budov realizovaných prostredníctvom garantovanej energetickej služby.

V roku 2018 bola taktiež pripravená novela zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácii v pôsobnosti ministerstva hospodárstva SR pod číslom 302/2018 Z. z., ktorá umožnila rozšírenie pomoci v oblasti energetickej efektívnosti, a na základe ktorej sa budú v roku 2019 vyhlasovať výzvy.

K plneniu národných cieľov energetickej efektívnosti prispelo najmä plnenie povinností podľa zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov.

V rámci zákona o energetickej efektívnosti išlo najmä o:

- uzatvorenie ďalších dobrovoľných dohôd medzi MH SR a najvýznamnejšími spotrebiteľmi energie v priemysle a v energetickom sektore,

- zabezpečenie vykonávania povinných energetických auditov pre veľké podniky vrátane zavádzania a udržiavania certifikovaných systémov energetického a environmentálneho manažérstva a schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (ďalej len „EMAS“),
- vykonanie opatrení energetickej efektívnosti v budovách s celkovou podlahovou plochou väčšou ako 1000 m^2, a to najmä zaizolovaním rozvodov teplej vody v budovách s centrálnym rozvodom teplej vody,
- vytvorenie koncepcie rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnom sektore SR a aplikáciu pravidiel systému podpory rozvoja energetických služieb zameraných prioritne na verený sektor,
- zabezpečenie a ďalší rozvoj a prepojenie údajov pri využívaní monitorovacieho systému energetickej efektívnosti.

V rámci zákona o energetickej hospodárnosti budov išlo najmä o aplikáciu požiadaviek na dodržiavanie minimálnych požiadaviek pri výstavbe nových budov a pri významnej obnove existujúcich budov.

3.2 Nelegislatívne opatrenia

Najdôležitejšie projekty a opatrenia nelegislatívneho charakteru v oblasti energetickej efektívnosti využité v roku 2018 boli:

- zlepšenie energetickej efektívnosti priemyselnej výroby financované najmä prostredníctvom súkromných zdrojov a v prípade sektora premeny, prenosu a distribúcie energie spolufinancované z výnosov z predaja emisných kvót (napr. program SLOVSEFF III),
- koncepcia podpory rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnom sektore schválená uznesením vlády č. 321/2018 z 11. júla 2018. Obsahuje požiadavku na prípravu legislatívy a zriadenie technickej asistencie pre verejný sektor, ktorú má od roku 2019 vykonávať Slovenská inovačná a energetická agentúra,
- zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov štátnej správy a samosprávy formou významnej obnovy s požiadavkou prekročenia minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť bolo financované s využitím európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) a Integrovaného regionálneho operačného programu (ďalej len „IROP“),
- zvyšovanie účinnosti technických zariadení vo verejných budovách a zlepšovanie tepelno-technických vlastností verejných budov v rozsahu menšom ako významná obnova, financované najmä z národných zdrojov, za využitia finančných prostriedkov napríklad z Environmentálneho fondu alebo vlastných rozpočtov štátnej správy a samosprávy,
- zlepšovanie tepelno-technických vlastností bytových budov významnou obnovou financované najmä prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania,

- obnova a modernizácia vozového parku, najmä v autobusovej a dráhovej doprave, financovaná najmä z EŠIF 2014 – 2020 prostredníctvom operačných programov Integrovaná infraštruktúra (ďalej len „OP II“) a IROP

4. Vyhodnotenie plnenia národného cieľa energetickej efektívnosti

Na základe čl. 3 smernice 2012/27/EÚ a v súlade s § 5 ods. 1 písm. c) zákona č. 321/2014 Z. z. bol stanovený národný cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2020 vo forme absolútnej hodnoty primárnej energetickej spotreby a konečnej energetickej spotreby. Národný indikatívny cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2020 je vyjadrený vo forme absolútnej hodnoty primárnej energetickej spotreby v roku 2020 (20 % - 686 PJ) a absolútnej hodnoty konečnej energetickej spotreby v roku 2020 (31 % - 378 PJ) v porovnaní s referenčným scenárom PRIMES z roku 2007 a je stanovený na základe údajov ŠÚ SR.

Primárna energetická spotreba dosiahla v roku 2017 výšku 676 PJ, čo je o 36 PJ (5,68 %) viac ako v roku 2016. **Národný indikatívny cieľ energetickej efektívnosti je stanovený v primárnej energetickej spotrebe pre rok 2020 vo výške 686 PJ. SR priebežne plní tento cieľ na 101,45 %.**

Konečná energetická spotreba bola v roku 2017 vo výške 410 PJ, čo je v porovnaní s rokom 2016 nárast o 27 PJ (7,17 %). **Národný indikatívny cieľ energetickej efektívnosti je stanovený v konečnej energetickej spotrebe pre rok 2020 vo výške 378 PJ. Spotreba SR je vyššia voči cieľu o 8,57 %.**

Obr. 2: Energetická spotreba SR v rokoch 2001 až 2017 a plnenie národných indikatívnych cieľov energetickej efektívnosti v primárnej a v konečnej energetickej spotrebe

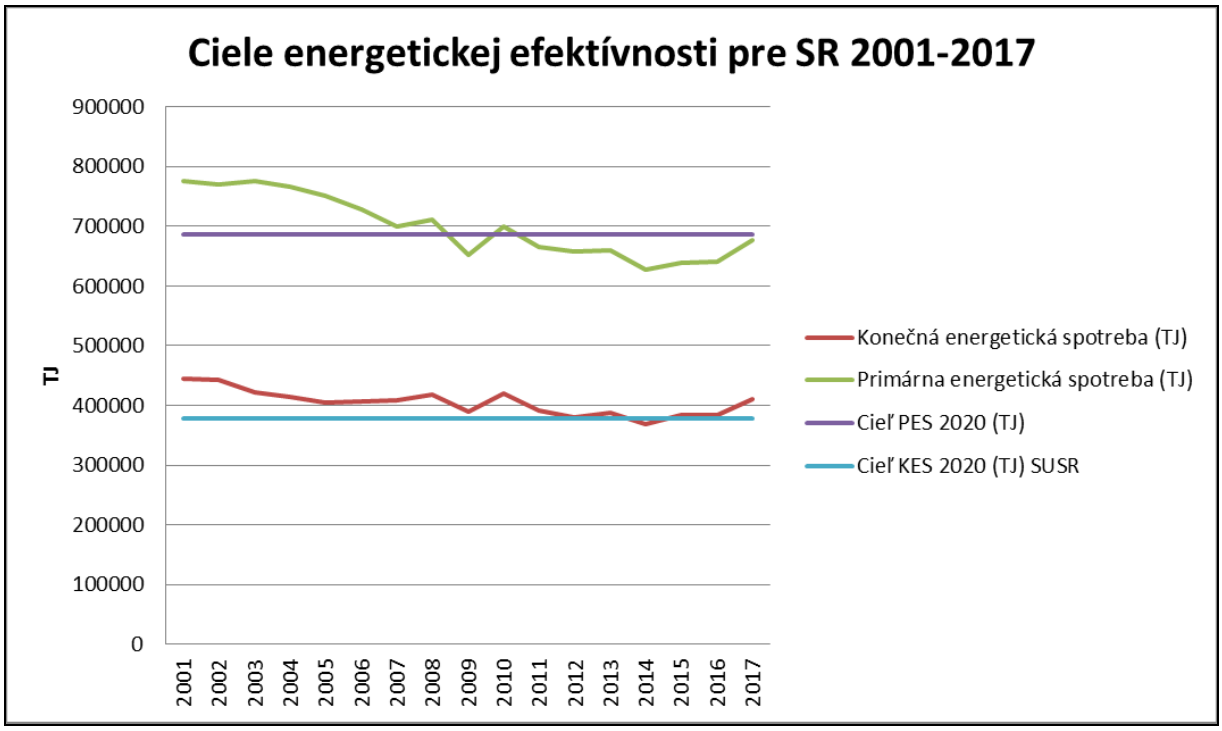

Zdroj: ŠÚSR 2019

5. Plnenie záväzného cieľa podľa čl. 5 smernice 2012/27/EÚ

Podľa požiadaviek čl. 5 smernice 2012/27/EÚ musí každý členský štát zabezpečiť, aby sa od 1. januára 2014 každoročne obnovovali 3 % z celkovej podlahovej plochy vykurovaných a chladených budov, ktoré vlastnia a využívajú ústredné orgány štátnej správy tak, aby sa dosiahli aspoň minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov. Tento cieľ možno plniť aj alternatívnym spôsobom, ktorým sa do roku 2020 dosiahne rovnaký objem úspor energie ako základným prístupom. SR notifikovalo v roku 2013 plnenie cieľa úspor energie vo verejných budovách podľa čl. 5 alternatívnym spôsobom podľa čl. 5 ods. 6. smernice 2012/27/EÚ, t. j. cieľ úspor energie budov je vykazovaný v energetických jednotkách a na jeho plnenie je možné použiť aj iné opatrenia ako významnú obnovu budovy. V rámci alternatívneho prístupu bol podľa notifikačnej správy z roku 2013 stanovený ročný cieľ úspor energie vo výške 52,17 GWh/rok.[1)]

Pokračovaním monitorovacieho procesu aj po uzávierke dát pre spracovanie ročnej správy za rok 2017 boli zistené ešte niektoré údaje za obnovené budovy, ktoré priniesli dodatočnú úsporu 1,50 GWh spadajúcu do obdobia roku 2017. Predbežne zistený výsledok 48,21 GWh uvedený v ročnej správe 2017 bol korigovaný na finálnu hodnotu 49,71 GWh. Staršie obdobia už neboli korigované. Ročné plnenie čl. 5 smernice 2012/27/EÚ podľa doteraz zistených údajov po zavedení rozšírenia monitorovacieho procesu dosiahlo v roku 2018 úroveň 158,2 % (viď tabuľka č. 2).

Tab. 2: Aktualizovaná úspora energie (plnenie ročného cieľa) vo verejných budovách podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ podľa jednotlivých rokov

Rok	**Cieľ ročný**	**Reálne plnenie ročného cieľa**		**Rozdiel pri plnení ročného cieľa**	**Plnenie ročného cieľa po prerozdelení úspor**
	[GWh]	**[GWh]**	**[%]**	**[GWh]**	**[GWh]**
2014	52,17	43,79	83,9%	-8,38	52,17
2015	52,17	91,06	174,5%	+38,89	52,17
2016	52,17	38,89	74,5%	-13,28	52,17
2017	52,17	49,71	95,3%	-2,46	52,17
2018	52,17	82,54	158,2%	**+30,37**	52,17
					Zostatok pre roky 2019 a 2020: 30,37

<u>Vyhodnotenie plnenia cieľa prerozdeľovaním úspor</u>

Podľa uvedenej tabuľky v rokoch 2014, 2016 a 2017 nebol reálne dosiahnutý cieľ úspor energie. V roku 2015 a 2018 bol cieľ úspor energie budov výrazne presiahnutý, pričom sa dosiahli rozdielové zostatky +38,89 GWh v roku 2015 a +30,37 GWh v roku 2018. Keďže smernica umožňuje jeho prerozdelenie medzi ostatné roky (3 roky pred/po), po prerozdelení tohto rozdielového zostatku je možné vyhodnotiť, že **SR každoročne dosahovala plnenie cieľa úspor v rokoch 2014 až 2018**. V roku 2018 máme k dispozícií nový rozdielový zostatok vo výške +30,37 GWh, ktorý bude možné využiť pri vyhodnotení za roky 2019 a

[1] Notifikačná správa k alternatívnemu prístupu podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti. Správa zaslaná Európskej komisii dňa 27.12.2013.

2020. Rozdielový zostatok 38,89 GWh Slovenská republika v roku 2018 nevyužila, nakoľko dosiahla 158,2 % ročné plnenie.

Obr. 3: Ročné plnenie cieľa v rokoch 2014-2018

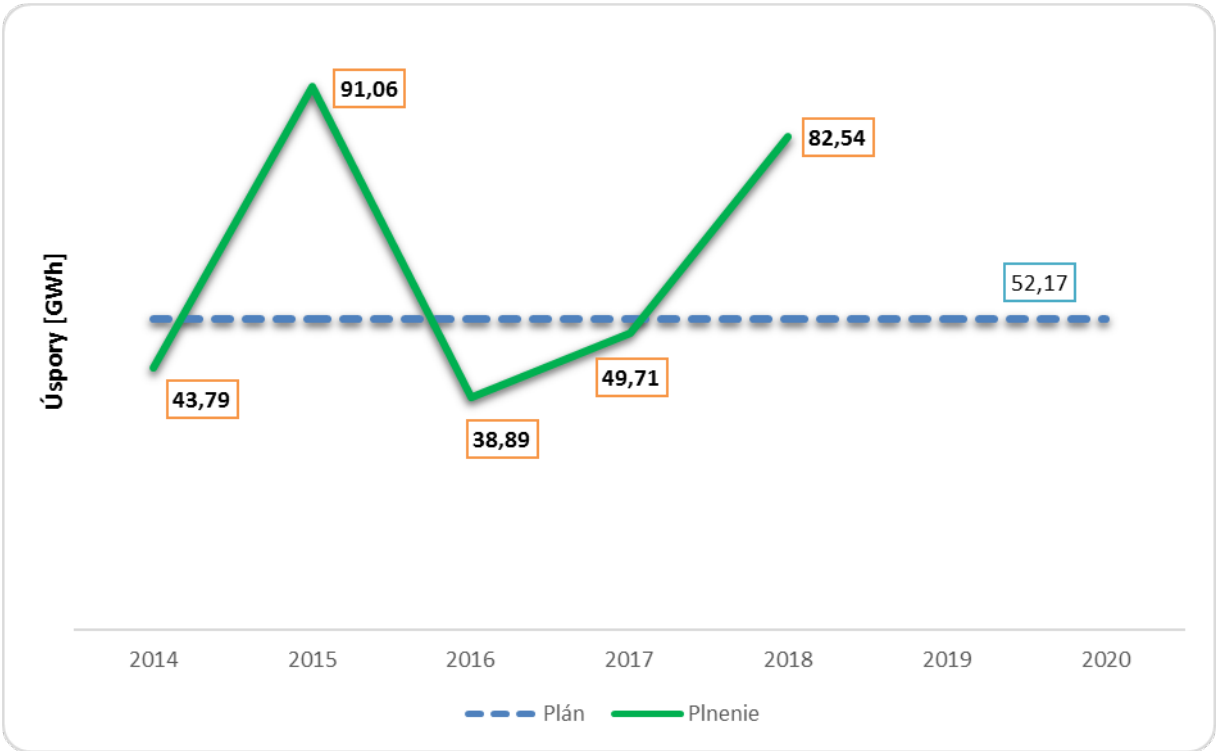

Zdroj: SIEA – Monitorovací systém energetickej efektívnosti (MSEE)

<u>Vyhodnotenie plnenia cieľa súčtovou metódou</u>

Tab. 3: Úspora energie vo verejných budovách podľa článku 5 smernice - trajektória

Rok	Súčet ročných cieľov GWh	Ročné plnenie GWh	Súčet ročných plnení GWh	Plnenie podľa súčtov %
2014	52,17	43,79	43,79	83,94%
2015	104,34	91,06	134,85	129,24%
2016	156,51	38,89	173,74	111,01%
2017	208,68	49,71	223,45	107,08%
2018	260,85	82,54	305,99	117,30%
2019	313,02			
2020	365,19			
Spolu	**365,19**	**305,99**		

Na základe informácií dostupných k termínu spracovania ročnej správy je plnenie cieľa podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ k 31.12.2018 súčtovou metódou na úrovni 117,30 %. To znamená, že **trajektória úspor k roku 2018 bola naplnená, respektíve presiahnutá o 17,3 %.**

Obr. 4: Úspora energie vo verejných budovách podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ

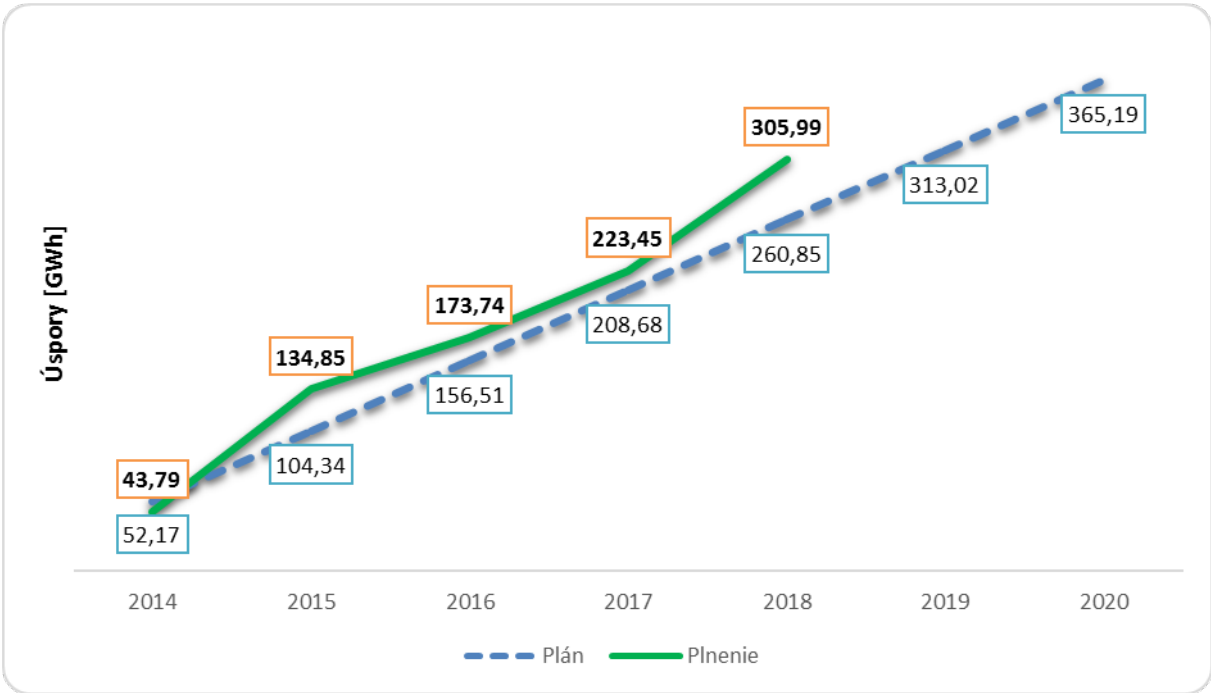

Zdroj: SIEA – Monitorovací systém energetickej efektívnosti (MSEE)

Úspory energie vo verejných budovách boli dosiahnuté najmä:

- dôslednou aplikáciou požiadaviek zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov na dodržiavanie minimálnych požiadaviek pri výstavbe nových budov a pri významnej obnove existujúcich budov, vrátane poskytovania odborného poradenstva (SIEA, MDV SR, MH SR) o výhodách obnovy budov nad rámec minimálnych požiadaviek,
- podporou zlepšovania tepelno-technických vlastností verejných budov (budovy štátnej správy a samosprávy) formou významnej obnovy nad rámec minimálnych požiadaviek financovanou z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) najmä prostredníctvom operačného programu Kvalita životného prostredia,
- podporou zvyšovania účinnosti technických zariadení vo verejných budovách a zlepšovania tepelno-technických vlastností verejných budov v rozsahu menšom ako významná obnova (napr. výmena otvorových konštrukcií najmä okien, zateplenie strechy a pod.) financovanou najmä z národných zdrojov (napr. Envirofond, rozpočet štátnej správy a samosprávy).

Z pohľadu udržania kladného trendu obnovy budov aj v roku 2019 a 2020 s ohľadom na plnenie cieľa úspor energie vo verejných budovách je dôležité venovať zvýšenú pozornosť projektom obnovy budov vo vlastníctve subjektov štátnej správy a najmä odbúravaniu bariér v čerpaní vhodných finančných prostriedkov. Na pozitívnom výsledku roku 2018 má najväčší podiel skutočný rozbeh čerpania finančných prostriedkov z EŠIF určených na obnovu štátnych a verejných budov. Z rozboru trajektórie plnenia plánu na obr. 4. vidno, že bez týchto prostriedkov Slovenská republika nedokáže plniť ambiciózny cieľ 52,17 GWh úspor pre čl. 5 smernice 2012/27/EÚ. Najväčšou bariérou je časová zdĺhavosť procesov verejného obstarávania, čo vysvetľuje dva roky zmeškaný štart plánovanej realizácie obnovy a teda aj lokálny deficit v rokoch 2016 a 2017.

6. Plnenie cieľa podľa čl. 7 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti

Cieľ podľa čl. 7 smernice 2012/27/EÚ je stanovený vo výške 1,5 % z ročného predaja energie koncovým odberateľom u každého dodávateľa energie. Výsledný kumulovaný cieľ úspory energie pre obdobie rokov 2014 – 2020 bol stanovený vo výške 26 565 GWh a ročný cieľ pre rok 2014 vo výške 948,75 GWh (3 416 TJ) tak, aby bolo možné dosiahnuť v roku 2020 kumulatívny cieľ. SR uplatňuje čl. 7 smernice 2012/27/EÚ pomocou alternatívnych opatrení v súlade s čl. 7 ods. 9 smernice 2012/27/EÚ. Práve uprednostnenie alternatívnych opatrení pred zavedením povinných schém energetickej efektívnosti malo zásadný význam z hľadiska eliminácie regulačných bariér podnikateľského prostredia pri plnení záväzného cieľa dosahovania úspor energie u konečného spotrebiteľa. Zavedením povinných schém by sa významným spôsobom zvýšila administratívna náročnosť najmä na strane dodávateľov energie, ale tiež na strane konečných spotrebiteľov a v neposlednom rade aj štátu, nehovoriac o takmer istom náraste cien energie.

V roku 2018 pokračovali rokovania k dobrovoľným dohodám s významnými spotrebiteľmi v priemysle a energetickom sektore, na základe ktorých tieto subjekty poskytli ministerstvu informácie o realizovaných opatreniach s vplyvom na znižovanie spotreby energie. Tieto opatrenia priniesli v období rokov 2014 až 2017 dodatočné úspory energie v celkovej výške 251 GWh. V roku 2018 sa Dobrovoľné dohody podieľali na plnení cieľa podľa čl. 7 takmer 50%, čím po prvýkrát v histórii monitorovania úspor energie získali dominantné postavenie na úkor Zlepšovania tepelno - technických vlastnosti bytových domov, ktoré tradične prispievalo k plneniu tohto cieľa najvyššími úsporami. V sektore priemyslu došlo aj ku korekcii údajov za roky 2014, 2015 a 2016 v opatrení Dobrovoľné dohody. Korekcia v priemysle súvisí so zápočtom úspor zistených na základe opatrení z energetických auditov a na základe neskôr získaných dobrovoľných dohôd. Toto sa však prejavuje zmenou celkového prerozdelenia úspor medzi rokmi a teda aj zmenou finálnych kumulatívnych príspevkov oproti stavu reportovanému v hodnotení v ročnej správe 2017.

Tab. 4: Úprava ročného cieľa úspor energie podľa článku 7 po dodatočnej identifikácii opatrení energetickej efektívnosti realizovaných v rokoch 2014 až 2017 a predbežných výsledkov za rok 2018

Rok	**Cieľ úspor energie (ročný)**		**Plnenie aktualizovaného (ročného) cieľa úspor energie**		
	Pôvodný*	**Aktualizovaný****			
	[GWh]	**[GWh]**	**[GWh]**	**[TJ]**	**[%]**
2014	948,75	948,75	**1 086,52**	**3 911,46**	**114,52 %**
2015	948,75	892,32	**1 416,84**	**5 100,63**	**158,78 %**
2016	959,84	741,04	**881,08**	**3 171,88**	**118,90 %**
2017	1 019,49	714,72	**912,12**	**3 283,64**	**127,62 %**
2018	1 019,49	782,47	**1 070,74**	**3 854,67**	**136,84 %**
2019	1 019,49	**149,88**			
2020	1 019,49	**149,88**			
Spolu			**5 367,30**	**19 322,28**	

* Pôvodný cieľ úspor predstavuje cieľ stanovený v Akčnom pláne energetickej efektívnosti na roky 2017-2019 s výhľadom do roku 2020, tab. č.13.

** Aktualizovaný cieľ zahŕňa vplyv medziročnej aktualizácie údajov. Vychádza s finálnych úspor predošlých rokov a predbežnej úspory za rok 2018 pre naplánovanie rokov 2019 a 2020.

Iné opatrenia za tieto predošlé roky neboli korigované. K plneniu cieľa výrazne prispelo aj zlepšenie spôsobu monitorovania opatrení energetickej efektívnosti na zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov a spustenie čerpania financovania z EŠIF vhodných pre obnovu štátnych a verejných budov.

Opatreniami energetickej efektívnosti realizovanými v roku 2018, ktoré boli identifikované k termínu spracovania ročnej správy, sa dosiahla úspora energie vo výške **1 070,74 GWh.** Zohľadnením životnosti týchto opatrení je možné vyčísliť ich **kumulatívny príspevok v objeme 3 025,63 GWh**. Finálna výška úspor energie za rok 2018 bude aktualizovaná v nasledujúcej ročnej správe.

Dôsledkom každoročného plnenia cieľov ročných úspor energie v rokoch 2014 až 2018, a tým aj zvýšenia už dosiahnutých kumulatívnych úspor energie, je výrazný pokles cieľa u konečného spotrebiteľa pre roky 2019 a 2020. Plnenie cieľa v rokoch 2014 až 2018 umožnilo stanoviť nový ročný cieľ úspor energie pre rok 2019, ktorý je vo výške len 149,88 GWh, čím je vytvorený predpoklad na dosiahnutie plánovaného kumulatívneho cieľa 26 565 GWh v roku 2020. Pre splnenie celkového kumulatívneho cieľa v roku 2020 je potrebné ešte dosiahnuť 449,64 GWh kumulovaných úspor energie v rokoch 2019 a 2020, čo sa dá dosiahnuť úsporou 149,88 GWh v rokoch 2019 a 2020. Z dôvodu požadovaného relatívne veľmi malého prírastku úspor energie v rokoch 2019 a 2020 predpokladáme splnenie cieľa u konečného spotrebiteľa podľa čl. 7 smernice 2012/27/EÚ v roku 2020.

Obr. 5: Ročná úspora energie podľa článku 7 smernice 2012/27/EÚ a aktualizácia cieľa pre rok
2018

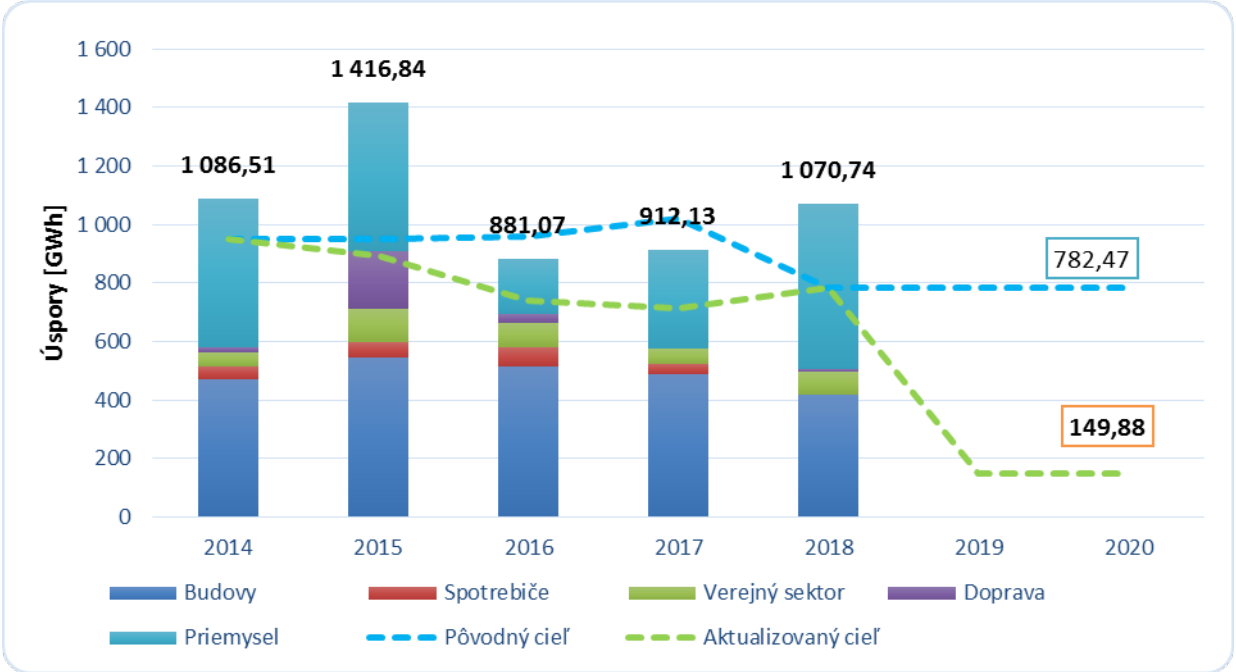

Zdroj: SIEA – Monitorovací systém energetickej efektívnosti (MSEE)

Kumulatívne plnenie a nová trajektória

Lineárnym rozdelením chýbajúceho množstva úspor energie k požadovanej kumulatívnej úspore do roku 2020 vznikla nová trajektória vývoja kumulatívnych úspor energie pre roky 2019 až 2020, ktorá umožňuje splnenie kumulatívneho cieľa v roku 2020.

Tab. 5: Vývoj kumulatívneho plnenia úspor voči pôvodnému plánu

Rok	Kumulatívny príspevok pôvodného ročného cieľa	Súčet kumulatívnych príspevkov pôvodného ročného cieľa	Kumulatívny príspevok plnenia za opatrenia realizované roku	Súčet kumulatívnych príspevkov plnení	Kumulatívne plnenie podľa súčtov
	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[%]
2014	6 641,25	6 641,25	7 175,80	7 175,80	108,05%
2015	5 692,50	12 333,75	8 097,59	15 273,39	123,83%
2016	4 743,75	17 077,50	4 296,65	19 570,04	114,60%
2017	3 795,00	20 872,50	3 519,69	23 089,73	110,62%
2018	2 846,25	**23 718,75**	3 025,63	**26 115,36**	**110,10%**
2019	1 897,50	25 616,25			
2020	948,75	26 565,00			
Spolu	**26 565,00**		**26 115,36**		

Porovnaním pôvodnej trajektórie úspor energie a kumulatívneho plnenia v roku 2018 Slovenská republika priebežne plní cieľ na 110,10 % a smeruje priebežne k plneniu záväzného cieľa v roku 2020. Preto nie je nevyhnutné zavádzať do roku 2020 povinné schémy energetickej efektívnosti.

Obr. 6: Trajektória vývoja kumulatívnych úspor energie podľa článku 7 smernice 2012/27/EÚ

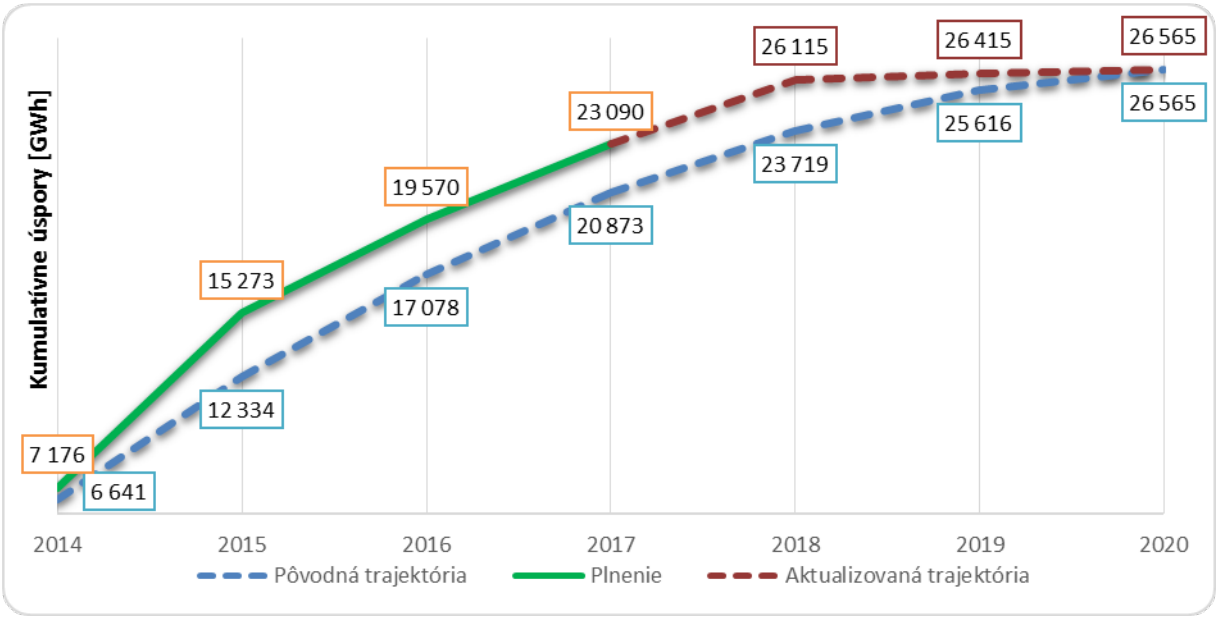

7. Záver

Národný indikatívny cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2020 v primárnej energetickej spotrebe SR priebežne plní na **101,45 %.** Národný indikatívny cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2020 v konečnej energetickej spotrebe SR **prekračuje o 8,57 %.**

SR plní záväzný cieľ úspor energie pre verejné budovy podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ stanovený v súlade s notifikačnou správou. Priebežné plnenie záväzného cieľa podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ súčtovou metódou je na úrovni **117 %, pričom ročné plnenie tohto cieľa bolo až na úrovni 158%. SR v roku 2018 smeruje priebežne k plneniu záväzného cieľa podľa čl. 5 smernice 2012/27/EÚ pre rok 2020**. Je však dôležité venovať zvýšenú pozornosť odbúravaniu bariér pri financovaní obnovy budov vo vlastníctve subjektov štátnej správy.

SR na základe aktualizovaných údajov za roky 2014-2017 a predbežných údajov za rok 2018 dosiahla plnenie kumulatívneho cieľa úspor energie podľa čl. 7 smernice 2012/27/EÚ na **110,10 %** plánovaného cieľa do roku 2018. Cieľ stanovený pre rok 2019 je **149,88 GWh**. Z uvedeného vyplýva, že **SR smeruje priebežne k plneniu záväzného cieľa podľa čl. 7 smernice 2012/27/EÚ v roku 2020,** a preto nie je potrebné zavádzať povinné schémy energetickej efektívnosti.

Vyhodnotenie vnútroministerského pripomienkového konania

k materiálu *„Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018.“*

Počet vznesených pripomienok / z toho zásadných 2/0

Pripomienkujúci útvar	Pripomienka	Typ	Vyh.	Spôsob vyhodnotenia
1010 – kancelária ministra	Pripomienky formálneho charakteru	**O**	**A**	Zapracované do textu
1020 – odbor bezpečnosti a krízového riadenia	Bez pripomienok			
1030 – odbor kontroly a prevencie korupcie	Berie na vedomie			
1050 – odbor výkonu obchodných opatrení	Bez pripomienok			
1060 – odbor akcionárskych práv	Bez pripomienok			
1070 – odbor vnútorného auditu	Berie na vedomie			
2010 – osobný úrad	Bez pripomienok			
2020 – obor informatiky	Bez pripomienok			
2030 – odbor hospodárskej správy	Bez pripomienok			
2040 – odbor verejného obstarávania	Bez pripomienok			
2060– odbor legislatívy a práva	Bez pripomienok			
2100 - sekcia rozpočtu a financovania	Bez pripomienok			
2200 - sekcia štrukturálnych fondov EÚ	Bez pripomienok			
3030 – odbor ochrany spotrebiteľa	Bez pripomienok			
3050 – centrum pre chemické látky a prípravky	Bez pripomienok			
3100 – sekcia zahraničnoobchodnej politiky a európskych záležitostí	Bez pripomienok			
3400 – sekcia podnikateľského prostredia a inovácií	uviesť pri hodnotení stanovených cieľov aj dopady na podnikateľské prostredie a reguláciu	**O**	**A**	Doplnené
4030 – centrum pre hospodárske otázky	Bez pripomienok			
4200 – sekcia stratégie	Bez pripomienok			

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľke:

Typ: O - obyčajná, Z – zásadná
Vyhodnotenie: A – akceptovaná, N – neakceptovaná